

Tro og fanatisme

Hvor går grensen mellom sunn religiøs tro og farlig fanatisme? Noen bruker Islam til å rettferdiggjøre de grusomste handlinger, andre til å fremme rent politiske eller nasjonalistiske mål. Går vi tilbake i tiden var kristendommen ofte et redskap i Europas kolonisering av den tredje verden.

Mange muslimer fremhever med rette at den ekstreme fundamentalismen ikke er representativ for Islam. Mange kristne kommer at koloniseringen er et svart kapittel i vår historie og sier at de er imot dagens økonomiske verdensorden. Men hvis fanatikerne er et mindretall, hvorfor er ikke flertallets tro så tydelig og sterk at den får prege utviklingen? De lunkne bærer ved til fanatikernes bål.

Det er verdt å spørre om det er likhetstrekk mellom flertallets og det ekstreme mindretallets tro og holdninger. I så fall kan det være farlige glidende overganger mellom det alminnelige og det ekstreme.

Mennesker og trossamfunn som hevder at de alene forvalter sannheten, kan være på vei inn i fanatismen. Fanatismen er i virkeligheten en flukt bort fra troen eller en tildekking av naturlig tvil. Sunn tro er preget av ydmykhet. I søkelyset på de store religioners etikk blir vi alle syndere. I sunn tro kaster kjærligheten hatet og frykten på dør.

I dag er materialismen langt på vei blitt Vestens gud. KrFs nestleder skriver i Vårt Land: "Folks egoisme, inkludert kristenfolkets, er et hinder i fattigdomsbekjempelsen. Den materialistiske ego-sentriske kulturen ufarliggjøres daglig gjennom våre egne dårlige eksempler."

I år følger julen etter ramadan, kristen høytid etter muslimsk. For kristne og muslimer er det grunn til å reflektere over hvilke trekk i deres religionstilbedelse som er tidsbetingete og destruktive, hvilke som er evige og hva vi har felles. Vi trenger hverandres hjelp for å bygge en tryggere verden.

BOA

Afrikanske stipendiater

Hjemme hos familien Qvam.

En utfordring for det norske samfunnet er hvordan vi tar imot studenter som kommer hit og oppholder seg flere år i landet for å få utdanning. Herman og Abi Qvam på Ås har lenge vært opptatt av dette. Herman Qvam, som til nylig var professor ved Norges Landbrukshøgskole, snakket ofte med afrikanske og asiatiske Norad-stipendiater. Stipendiatene er på Ås i ett til to år. Mange tar en mastergrad, noen også doktorgrad. Qvam fikk vite at de nesten aldri ble invitert til norske hjem. Han kontaktet Lions Club og medlemmene begynte å invitere grupper på tre-fire stipendiater hjem til seg.

De siste atten årene har ekteparet Qvam invitert alle de afrikanske stipendiatene hjem til seg en ettermiddag om høsten. I år var det 18 studenter fra Eritrea, Etiopia, Tanzania, Uganda og Botswana som takket ja. Programmet er stort sett det samme hver gang: Det vises en videofilm fra Sør Afrika og gis informasjon om Moralsk Opprustning, deretter er det spørsmål og diskusjon fulgt av en enkel servering. Samtalen kommer fort inn på både nasjonale og personlige spørsmål. Kvelden blir fulgt opp med et besøk i MRAs senter i Oslo utpå vinteren og om våren inviteres stipendiatene på en dagstur til Trossnäs gård i Värmland. Der får de se moderne svensk jordbruk og møte en jordbruker med et globalt utsyn og enga-

sjement. De kontaktene som etableres har i mange tilfeller vist seg varige.

I 1966 kom Abi Qvam tilfeldig over en bok om livsforvandling, som grep henne sterkt og påvirket hennes tenkemåte. Året etter var hele familien utsatt for en alvorlig bilulykke som nær hadde ført til døden. Herman sier at ulykken fikk ham til å tenke annerledes etterpå. Ved å gi informasjon og dele sine erfaringer om MRA ønsker de å støtte en positiv utvikling i Afrika. "Jeg er absolutt overbevist om at dette er den beste medisinen mot korrupsjonen i verden", hevder Abi. "Og dessuten vil jeg gjerne gjøre mitt for å gjøre verden litt bedre!" legger hun til. "MRA er jordnært og passer med min måte å tenke på," tilføyer ektemannen. "Min kristne tro er blitt styrket." Han har også engasjert seg i arbeidet for forsoning og samarbeid mellom Russland og de baltiske stater.

Møtene med stipendiatene har gitt Abi og Herman Qvam mange kontakter med Afrika. Abi har besøkt venner i Sør Afrika. Herman var nylig i Mauritania der et revolusjonerende enkelt og rimelig kjøretøy nå testes av FAO, FN's matvare- og landbruksorganisasjon. Kjøretøyet er utviklet på Ås for transport av landbruksprodukter i u-land.

SEJ

De svakeste har noe å gi

Bente og Jonathan Lancaster har sitt hjem i Melbourne. Bente kommer fra Kristiansand og de møttes da Jonathan arbeidet med MRA i Norge på 70-tallet. Da de besøkte Norge i november ba vi dem om noen refleksjoner fra dagens Australia.

Det har vært en nyttig erfaring å være i Norge seks uker og lære litt om hvordan mennesker her vurderer siste tids utvikling i vårt hjemland. Australia er motsetningenes land. Vi er kjent for å være generøse og gjestfrie, men i sterk kontrast til dette er vi raske til å avvise det som er "u-australsk", deriblant kulturer som vi ikke har tatt bryet med å forstå. Vi har en redsel for å miste vår elskede levemåte, noe som kanskje går tilbake til trusselen om invasjon under 2. verdenskrig. Da fikk den beryktede "Hvitt Australia-politikken" et oppsving. I valgkampen nylig spilte noen av de politiske lederne på disse tvilsomme sidene ved vårt nasjonale liv og sikret seg dermed en ny regjeringperiode.

På merkelig vis er det en av Australias svakeste og mest undertrykte grupper som har hjulpet oss til å finne tilbake noe av vår "sjel" og forhåpentlig vil det prege vår nasjo-

nale karakter i fremtiden. Med noen få unntak - som gjerne er de som lager overskriftene hjemme og ute - har en kjernegruppe av ledere blant den australske urbefolkningen arbeidet i årevis sammen med grupper av vanlige australiere i et program med sikte på nasjonal forsoning.

Et viktig mål for denne grasrotkampanjen har vært å få vanlige australiere til å forstå den forferdelige urett som er påført urbefolkningen helt fra de første hvite kom til landet. Innvandringen var begynnelsen på urbefolkningens tap av land og kultur og la grunnen til et langvarig assimileringssprogram, der barn ble tatt fra sine familier med tvang. Idag er det en himmelropeende forskjell i levestandard mellom urbefolkningen og resten av befolkningen.

I erkjennelse av uretten som er begått, har et stort antall australiere sluttet opp om den såkalte "Sorry Day"-bevegelsen. Den omfatter underskriftkampanjer, massemøter og store fredelige "vandringer", som uttrykker en oppriktig sorg over det som skjedde og en beslutning om å skape en bedre fremtid. Det har også vært negative reaksjoner men det er ikke tvil om at disse aktivitetene har hatt en dyp og positiv virkning på nasjonen. Helt

nye holdninger og oppfatninger har kommet inn i australsk dagligliv gjennom dem.

MRA/Initiatives of Change i Australia har vært sterkt involvert i denne utviklingen siden lenge før den ble offentlig anerkjent og populær. På samme måte har vi arbeidet aktivt for å bygge broer mellom vanlige australiere og dem som føler seg utenfor fordi de har en annen etnisk bakgrunn eller religion. Etter 11. september, som skapte så meget frykt og mistenksomhet, er det et akutt behov å forsikre vår store muslimske befolkning om den viktige rollen de har i å bygge den australske nasjonen. I likhet med andre frivillige grupper, har vi tatt initiativ som skal øke forståelse, kommunikasjon og samarbeid på tvers av rase og religiøse skille. Konfliktforebygging kan være mer krevende men også mer tilfredsstillende enn konfliktløsning.

Kort nytt: Pakistan og India

Striden mellom Pakistan og India har gjennom de siste 50 årene kostet over en million liv. I august møttes mennesker fra begge land i det indiske MRA-senteret Asia Plateau nær Bombay. 20 kom fra Pakistan, 20 fra konfliktområdet Kashmir og 40 fra India. Blant dem var en av Pakistans fremste diktere, dessuten studenter, lærere, industrifolk, kunstnere, militære og religiøse ledere. "Vi lot hjertet tale og ikke bare hodet," skrev de i en rapport og de sendte en felles appell til de stridende parter i Kashmir om å legge ned våpnene.

Polen

1990 og -91 var 20 unge polske politikere, 10 av dem medlemmer av Sejmen

(parlamentet) i Oslo og deltok i to ti dager lange seminarer arrangert av MRA. Finn Harald Wetterfors, Falun og Jens Jonathan Wilhelmsen var i november en uke i Polen for å opprettholde kontakten med deltagerne. De besøkte byene Krakow, Chestochowa og Warszawa. Det var et forandret politisk landskap som møtte de to. Ved valgene i september fikk Venstrealliansen (SLD), som ledes av tidligere kommunister, regjeringmakten. Alle deltakerne i Oslo-seminarene var blitt feid ut av parlamentet.

Men de sto midt i andre viktige samfunnsoppgaver. Tre av dem, som hadde sin bakgrunn i Bonde-Solidaritet, er ansvarlige for omstrukturering av landbruket i sine regioner, som forberedelse til Polens EU-tilslutning i 2004. Også den nye regjeringen satser på EU-medlemskap, selv om bare ca. en femtedel av de polske gårdene ventes å være konkurransedyktige i EU. Polen har allerede en arbeidsløshet på 16%. Hva skjer med bondene som må forlate sine gårder? Frykten er der for at

finanssterke tyskere skal kjøpe tilbake sine eiendommer i den delen av Polen som var tysk.

Boguslaw Palka, en bondeleder i nord som også deltok i Oslo-seminarene, håpet at samarbeidet med Skandinavia kan være en motvekt mot tysk dominans. Midt under samtalen med ham ringte hans kone. "Glem ikke å fortelle dem at jeg er aktiv i Polsk-Tysk Forening og at vi bygger broer!" sa hun. Dette hadde Palka glemt å fortelle, og han la til dette var viktigere enn alt det andre han hadde sagt. Wlodzimiers Mokry, en av lederne for det store ukrainske mindretallet i Polen, forsikret oss at det han hadde lært i Oslo og senere i Caux alltid ville være retningsgivende for ham.

Media - fremstøt

"International Communications Forum" (ICF) er et nettverk av mediaarbeidere i over 60 land, som har sitt utspring i MRA-

Initiatives of Change. Deres mål er å arbeide for ansvarlighet og etikk i massemediene. I november gjennomførte ICF en ukes program i Scotland. Det startet med et heldags seminar i Aberdeen, med den kristne sosialistbevegelsen (CSM) og Robert Gordon-universitetet som vertskap. De møtte også redaktøren av "Aberdeen Press and Journal", Storbritannias største lokalavis.

På et møte i Edinburgh talte lederen av ICF, den fransk-polske journalisten Bernard Margueritte og Magnus Linklater, som er korrespondent for Londonavisen "The Times" og tidligere redaktør av "The Scotsman". I Glasgow innbød rektor og studenter ved New Caledonian Universitetet til et seminar. Det var møter med Glasgows politistyre og formannen i pakistanernes nasjonale forening.

Kurs for ungdom

20 unge fra 16 land følger et timåneders kurs som MRA-Initiatives of Change arrangerer i Asia. Kurset tar sikte på "å trene unge ledere og reformatorer for det 21. århundre", gjennom å styrke deres forståelse av andre kulturer, deres ansvarsfølelse og deres tro. På dagsordenen står også trening i å bygge et team.

Ut januar 2002 er gruppen i India, hvor besøk og aksjoner i byer og på landsbygda veksler med seminarer og trening i MRA-senteret Asia Plateau. Vel tilbake etter tre uker 'i felten', definerte de 4 problemområdene når det gjelder å arbeide som et team: 1. Informasjon ble ikke gitt videre og forslag ble ikke tatt hensyn til. 2. Bemerkninger kunne virke sårende fordi de ikke tok hensyn til andres kultur eller tradisjon. 3. Noen følte seg ikke inkludert i beslutningsprosessen samtidig som andre ble sinte på "dem som ikke tar ansvar". 4. Noen reagerte på for mye kontroll mens andre syntes det var for lite lederskap. En dag i Asia Plateau med en kritisk gjennomgang resulterte i ærlighet om oppdømte følelser, erkjennelse av feil, forsoning, ny enighet og styrket forpliktelse til en felles oppgave.

Fra januar deles de 20 opp i tre grupper som skal arbeide sammen med lokale MRA-team i forskjellige land i sørøst Asia. Kurset avsluttes med et ungdomstreff i Malaysia sommeren 2002. Nord-europeisk deltager i kurset er Ildze Slanke fra Latvia.

Middelhavsdialog

25 deltakere fra åtte Middelhavsländer eller med nær tilknytning til området møttes med 20 fra vertslandet Malta i dagene 25. til 31. oktober. Terrorhandlingene 11.september, krigen i Afghanistan og de brutale konfrontasjonene mellom israelere og palestinere kan gi en følelse av maktesløshet.

Likevel var samtalene preget av troen på at dialog hjelper oss å finne felles oppgaver og mål trass i religiøse og kulturelle skiller. "Dialog holder kanalene åpne og tenner håpet på nytt," sa dr. George Vella, nestleder i Maltas Arbeiderparti og tidligere utenriksminister, ved åpningen. Omgivelsene inspirerte. Retreat- og konferansesenteret Mount St. Joseph, som tilhører jesuitter-ordenen, ligger på en høyde med utsikt mot Middelhavet og den gamle festningsbyen Mdina.

Universitetslektor Latifa Fahmy fra Cairo bragte en hilsen fra **dr Mohammed Sayed Tantawi**, Sunnimuslimenes åndelige overhode og stor-sjeik i Al-Azhar-moskeen i Egypt. Fahmy advarte mot den oppfatningen at vi går mot en konfrontasjon mellom sivilisasjoner. Hun hevdet at Islam ikke er ensbetydende med fundamentalisme og en negativ holdning til menneskerettigheter. Blant deltakerne ellers var Imam Abduljalil Sajid fra England, den egyptiske musiker og komponist Abdo Rahman El-Khatib, senator Bersani, Italia, i sin tid visepresident i Europaparlamentet, Joyce Pullicino, avdelingsleder i Maltas undervisningsdepartement og Evarist Saliba, Maltas ambassadør i Hellas.

"Dialog kan ende i konfrontasjon og munnhuggeri hvis det ikke er respekt og kjærlighet mellom partene," påpekte professor Nabil El-Zahhar fra Egypt. Han talte av erfaring fra deltagelse i internasjonale konferanser. Under dialogen forsøkte vi å lytte med oppriktig interesse til hva andre hadde å si uten å klemme ut motargumenter!

Et ja til Gud syntes for flere å ha stått ut et liv med ny kurs. Vi hørte fra libanesere som har satset på forsoning etter borgerkrigens grusomheter. En

katolsk prest beskrev sin kamp mot sosial urett på Malta.

En ung kroatisk kvinne fortalte hvordan venner og naboer med ett ble fiender under krigen i hennes land. Er det en motsetning mellom 'tilgivelse' og 'rettferdighet' i konfliktsituasjoner? Midt i kampen for rettferdighet må det finnes vilje til å tilgi og be om tilgivelse. Ellers kan kampen lett forgiftes av hat og skape ny undertrykkelse. Imam Sajid opplevde at familiens hus ble satt i brann under uroligheter i hjemlandet Pakistan. Han har likevel fortsatt å satse på dialog og forsoning mellom etniske og religiøse grupper og er i dag medlem av Muslimske Råd i England. Han er oppgitt over at media ofte henvender seg til de mest ytterliggående muslimer for å få "provoserende" uttalelser. Imamen er en av de muslimske lederne den britiske statsminister har hatt møter med etter 11.september.

Dialogen ble avsluttet med et offentlig møte i en fullsatt sal. "Maltas muligheter til å spille en konstruktiv rolle henger sammen med landets geografiske og strategiske plassering," sa ambassadør Evarist Saliba. "Vi må møte oppgaven med ydmykhet, ikke frykt. Malta kan være vertskap, mekler og ordstyrer mellom parter i konflikt." Gjennom radio- og fjernsynsintervjuer, oppslag i 'The Sunday Times of Malta' og foredrag og diskusjoner på universitetet nådde dialogen ut til det maltesiske samfunnet. Gjestene ble invitert hjem til maltesiske familier. Det var møter med biskopen og med statsminister dr. Eddie Fenech Adami og hans kone. En delegasjon ble mottatt av Maltas president dr. Guido de Marco.

Maltesiske venner demonstrerte lederskap og ansvar under dialogen. Det ga oss håp for fremtiden i denne urolige delen av verden.

Bjørn Ole og Josephine Austad

Sakset

Et par Yale-professorer foretok en spørreundersøkelse blant 60 av verdens fremste vitenskapsmenn - deriblant 24 nobelprisvinnere i fysikk, kjemi og medisin. Resultat: Et flertall mener det er nødvendig med en type gudsforestilling for å forklare livet og fysikkens lover. De spurte så ingen naturlig konflikt mellom fysikken på den ene side, og metafysikken, som menneskets åndelige sider også kalles, på den andre.

Dag Herbjørnsrud, Aftenposten, 20/5-01.

Vi som skal leve etter De ti bud, burde finne ut hvor vår Gud kommer inn i vår visjon for det tredje årtusenet. Tror vi fremdeles at atomer av livsmaterie ble satt sammen av en skaperkraft sterkere og smartere enn oss, som har oppdaget hvordan vi skal ødelegge hverandre ved å rive dem i stykker? Eller tror vi at vi har dyktigere individer blant oss som kan gi oss mer sikkerhet med flere og bedre våpen og derfor har rett til å bestemme når det er riktig og når det er galt å adlyde de ti bud/lover som skal være globale?

Thor Heyerdahl, Østlandsposten, 14/9-01.

Problemet i dag er at all kraft og vekst-trang er kanalisert til økonomien. Man har misforstått menneskets vesen - og verdens... Vi må realisere oss på en annen måte. Vi må finne tid til en så omfattende dannelses- og ro til slik selverkjennelse, at vi kan legge grunnlaget for en ny kulturform. Vi må over-skride det snevre selvet.

Forfatteren Kaj Skagen, Folkeveit nr. 2-2001.

På en svært ensidig måte representerer USA Den nyere tids ånd, opplysningstidens ånd. Derfor venter jeg en slutt på den amerikanske æra. Amerikas siste bragd var tøylingen av totalitarismen. De land vil overta ledelsen som bedre enn andre makter å skape en ny livsstil, en livsstil som inkorporerer kontemplative pauser i tingenes vante gang, og som frigjør seg fra aktivitetsfeberen, fra "virksomhetshoreriet, det som ligger

oss i blodet", slik Mandelsjtam uttrykte det. Den russiske filosofen Grigorij Pomerants i et foredrag i NUPI, august 2001.

Skal effektiviseringsminister Victor D. Norman spare 100 milliarder, må han koble reformen til en verdidebatt. Skal man ha håp om å lykkes, må reformatoren vise varhet overfor menneskelivets mange ytringer, ønsker og krav. Det er denne varhet som kalles politikk. Det er først når det hvelves en himmel over reformene at de oppleves som nyttige, og dermed legitime for både dem som yter, og dem som nyter.

Gudleiv Forr i Dagbladet 21/10-01

Da jeg vokste opp hadde jeg en sterk lengsel i meg. I en periode søkte jeg tilflukt i ml-bevegelsen. Men det var feil. Det var mitt mottrekk for å komme bort fra den sosialdemokratiske rasjonelle ensidighet. Et miljø der lidenskap var farlig, og måtte holdes skjult. Jeg tok konsekvensen av mine lengsler og søkte meg til den katolske kirke. Jeg lengtet etter noe absolutt, noe som ikke er her.

Kunstneren Marianne Bratteli, Aftenposten 20/5-01.

Før neste akt i dette uhyggelige drama (11. september) tar til, er det opp til hver og en av oss ikke å bli støttespillere for terroristene. De vil ingen menneskerettigheter, men "Sannhetens seier". De som også i Norge truer mennesker på grunn av klesdrakt, tro eller hudfarge, er blitt terroristenes håndlangere. Men de mange flerkulturelle mønstrengene på tvers av kultur- og trosretninger som har foregått de siste dagene, så vel i Norge som i verden, bærer bud om at motstanden mot terrorismen er sterk.

Peter Normann Waage, Dagbladet 19/9-01.

Muslimene har nettopp gått inn i Ramadan, en måned som er viet til faste og bønn. Vi kristne vil snart begynne adventstiden, da vi forbereder oss gjennom bønn på julen, den dag da Fredsfyrsten ble født. Vi ber katolikker om å leve den 14. desember som en fastedag og innstendig be Gud om å gi verden en stabil fred grunnlagt på rettferdighet.

Pave Johannes Paul II, Vårt Land, november -01.

Aktuell videofilm

"The Cross and the Bodhi tree" er en helt ny 43-minutters videofilm om to kristnes møte med buddhismen. Vatikanets undersekretær for interreligiøs dialog sier om den: "Spørsmålene er gode. Svarene er gode. En mektig film og en stor hjelp i vår dialog." "Nydelig fotografering og utmerket klipping," skriver New York Film and Video Council.

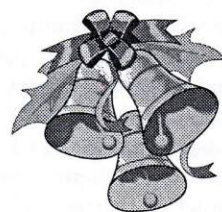
På engelsk. Pris (tilsendt) kr. 250.- Kan bestilles fra MRA's kontor, Boks 3018 Elisenberg, 0207 Oslo, eller på telefon 22 55 94 30.

Julemessen 2001

Lørdag 1 og søndag 2. desember gikk det en jevn strøm av mennesker til Sophus Lies gate 5 til den årlige julemessen. Salget av julebakst startet kl 12, noen stilte seg opp alt klokken 11 for å sikre seg kaker. Havestuen var fylt av vakre ting for salg og utlodning. I annen etasje fantes et bugnende loppemarked. Det var servering både i spise- og peisestuen mens dukke-teatret som vanlig foregikk i kjelleren, for anledningen pent pusset opp.

Julemessen er viktig for Stiftelsen Moralsk Opprustnings økonomi og resultatet i år var bedre enn noen gang: 96.150 kr. En varm takk til alle dem som gjorde forarbeidet og til dem som støttet messen gjennom å komme.

*Ny Verden ønsker leserne
en Gledelig Jul og
et Godt Nytt År.*

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.